

Dokument 19/2017

Kontrollkommitténs berättelse om verksamheten 2017

Nordiska rådets kontrollkommitté har enligt Nordiska rådets arbetsordning följande uppgifter:

Kontrollkommittén utövar parlamentarisk kontroll över annan verksamhet som finansieras med gemensamma nordiska medel liksom granskning som plenarförsamlingen beslutar (§6).

Kontrollkomiteen kan avge utlåtande till Presidiet om tolkningen av Helsingforsavtalet, andra avtal om nordiskt samarbete, Nordiska Rådets arbetsordning och andra interna bestämmelser (§46).

Kontrollkommitténs nuvarande sammansättning i oktober 2017:

Jan Lindholm (MP), Ordförande Sverige
Brynjar Nielsson (Sj.), Vice ordförande, Island
Ruth Mari Grung (A), Norge
Eva Sonidsson (S), Sverige
Susanna Koski (saml), Finland
Christian Poll (ALT), Danmark
Jan-Erik Messmann (DF), Danmark

Kontrollkommittén har under 2017 avhållit tre möten och genomfört en studieresa (25 januari i Oslo, 4 april i Stockholm och 19-20 september i Reykjavik, samt en studieresa till Grönland 14-17 augusti).

Till skillnad från vad som gäller i utskotten är ledamöternas i kommittén suppleanter personliga.

Institutionsbesök

Sedan 2011 har kontrollkommittén följt en plan som innebär besök vid de nordiska institutionerna med syfte att belysa vilken nordisk nytta de skapar. Efter varje besök utarbetas en rapport som översänds till institutionen, Nordiska ministerrådet, det berörda utskottet i Nordiska rådet samt till Presidiet. I 2017 besökte kommittén kulturcentret NAPA i Nuuk på Grönland.

Huvudmålet för kommitténs besök var att träffa personalen och ledningen på Nordens Institut i Grönland, NAPA. Det är den sista institutionen som kommittén besökte efter det att institutionsbesöken inleddes.

Kommittén konstaterade redan förra året i samband med NAPA:s årsberättelse för 2015 att verksamheten fungerade mycket bra och att aktiviteterna var omfattande och bedömdes som mycket uppskattade av invånarna såväl i Nuuk som ute i landet. Detta inte minst mot bakgrund av en kunnig och engagerad personal.

I samband med årsredovisningen för 2015 konstaterade institutet att kvaliteten på de ansökningar om kulturstöd som inkommit höll en allt sämre kvalitet. Detta uppmärksammade också Kontrollkommittén i sin skrivelse till Generalsekreteraren förra året.

Det fanns ett stort intresse hos kommitténs ledamöter att följa upp arbetet med att höja kvaliteten och få en redovisning om detta. Institutets direktör konstaterade att arbetet med att förbättra de ansökningar som kommit in under 2016 och även 2017 gett resultat bland annat i form av färre behov av kompletteringar i inkomna ansökningar. De åtgärder som vidtagits för detta har varit:

- Online rapporteringschema, som har gjort det smidigare och enklare att följa upp
- Handbok på fyra språk om programmen och hur man ansöker
- Profileringsvideor som på ett tydligt sätt visar och beskriver processen
- Tillskapande av fokusgrupper för att jämföra
- Konsekventa i kommunikationen med de bidragssökande

Utöver det ovan nämnda, påpekade kommittén följande:

Varje år får NAPA ett beviljningsbrev underskrivet av Nordiska Ministerrådets Generalsekreterare. Brevet innehåller de mål och verksamheter som institutionen skall uppnå och genomföra under året. För 2017 finns 50 resultatmål som skall uppfyllas. För en så liten institution kan så många mål anses vara kanske några för många. Kontrollkommittén menar att Nordiska Ministerrådet bör se över det antal mål som NAPA får och om möjligt koncentrera sig till något färre. Även om NAPA uppnår de allra flesta målen menar kommittén att det inte alltid är kvantiteten utan kanske i än högre grad kvaliteten som är avgörande. Kommittén menar att Ministerrådet bör begränsa antalet mål. Detta inte minst mot bakgrund av NAPA:s personella storlek.

I och med att NAPA har ändrats från en linjeorganisation till en projektorganisation har också styrelsens uppgifter förändrats. Man har t ex inte längre personalansvaret, utan det ligger direkt hos direktören och man fungerar som ett rådgivande stöd till honom. Kontrollkommittén menar att man möjligen skall ändra namnet på styrelsen för att tydliggöra dess roll. Ett möjligt namn skulle kunna vara "Rådgivande styrelse" (Advisory Board). Kontrollkommittén vill också understryka vikten av att kompetensen i styrelsen tydligt speglar dess roll visavi direktören.

Utöver ovan nämnda besök mötte Kontrollkommittén den nordiska samarbetsministern, kulturministern, representanter för Ligestillingsrådet samt forskare på Naturinstitutet.

Kontrolluppdrag 2017

Under 2017 har Kontrollkommittén givit konsultföretaget Lunicore i Lund i uppdrag att titta närmare på Nordisk Journalistcenters (NJC) verksamhet. Uppdraget ledde till två rapporter som har sänts för kännedom till NJC, respektive till Nordiska Ministerrådets Generalsekreterare.

Sammanfattningsvis konstaterar Lunicore följande kring NJC:s verksamhet:

Lunicore har på uppdrag av Kontrollkommittén sett på Nordisk Journalistcenter utifrån vilken nordisk nytta verksamheten innebär. Man konstaterar att verksamheten håller en hög kvalitet, når de mål man har för den och konstaterar att detta också är något som deltagarna på de olika kurserna upplever. Konsultföretaget presenterar tre rekommendationer för att öka den nordiska nyttan.

- Tydligare mål för verksamheten från Nordiska Ministerrådet

Som nämnts ovan anser Lunicore att NJC håller en hög kvalitet på sina kurser men man saknar tydliga direktiv från ministerrådet gällande målsättning för kurserna. Med tydligare mål har NJC potential att bidra till större nordisk nytta som stämmer bättre överens med Nordiska Ministerrådets målsättning.

- Ökat nordiskt fokus i kursinnehållet och genom multi-nordiskt deltagande För att öka den nordiska nyttan för samtliga kurser, men framför allt gällande "träning och utbildning i Nordatlanten" bör man dels öka fokus på Norden i kursinnehållet, dels även sträva efter ett multi-nordiskt deltagande.
- Krav på NJC om redogörelse för vilka aktiviteter bidraget finansierar och vad aktiviteten syftar till

Nordiska Ministerrådet bör ställa krav på NJC att redogöra för vad bidraget faktiskt finansierar inom verksamheten för att skapa större fokus och incitament för NJC att, till den största mån möjligt, investera bidraget i delar av verksamheten som bäst bidrar till ökad nordisk nytta

Vid Kontrollkommitténs sammanträde den 4 april gavs sekretariatet i uppdrag att be Lunicore göra en fördjupning av följande tre saker:

- En analys av kursen *Självinsur i de nordiska länderna*
- Sammanställning av hur NJC:s medel från Nordiska rådet disponeras
- Sammanställning av vad Rysslandskursen är för något

Den fördjupade studien ledde fram till följande konstaterande och rekommendationer:

1. Nordisk nytta inte har kunnat uppnås i projektet avseende positiva effekter av nordiskt samarbete, ökad nordisk samhörighet samt nordisk kompetens och konkur-

renskraft. Däremot kan det spekuleras kring att ett återupptagande och slutförande av arbetet går i linje med mål i relation till nordisk nytta.

2. Det kan vidare konstateras finnas svårigheter i relation till att samarbeta med nordiska journalistförbund, och därmed rekrytera respondenter, om inte projektets budget utökas.
3. Projektet hade gynnats av en utökad kontraktstid. Projektets nuvarande tidsram har bidragit till svårigheter att möta deadline enligt plan, vilket kan tänkas driva upp kostnaderna långsiktigt.

Detta utgör grund för Lunicores huvudsakliga rekommendationer för potentiell förbättring, i syfte att öka den nordiska nyttan i NJCs verksamhet. Detta kan även vara relevant för övriga verksamheter som mottar bidrag från Nordiska ministerrådet.

1. Förlängning av projektkontrakt mellan NJC och Nordiska Ministerrådet.
2. Implementering av uppföljning med kursdeltagare i samtliga projekt.

Båda rapporterna med sina slutsatser och rekommendationer har översänt till NJC och till Nordiska Ministerrådets Generalsekreterare och kommer att följas upp av Kontrollkommittén

Avslutningsvis kan tilläggas att den utvärdering av Nordforks verksamhet som kommittén fattade beslut om i november 2016 har skjutits upp eftersom de nordiska forskningsministrarna kommer att presentera en forskningspolitisk strategi under senhösten 2017. Kommittén vill avvakta denna strategi innan man eventuellt tittar på Nordforsk och dess verksamhet.

Övriga uppgifter

Institutionernas årsrapporter

Kommittén har som tidigare år granskat årsrapporterna från de nordiska institutionerna som är knutna till Nordiska ministerrådet. Totalt handlar det om elva stycken. Det generella intrycket är att verksamheterna totalt sett fungerar bra och når de mål som är uppställda i de, med Nordiska ministerrådet, ingångna resultatkontrakten.

Årliga beviljningsbrev

Som praxis utarbetar Nordiska ministerrådet sedan 2015 beviljningsbrev till sina institutioner. Syftet med de så kallade beviljningsbreven är att skapa en bättre överblick över verksamheten i de olika institutionerna, bidra till större transparens och bättre möjlighet för att utöva en parlamentarisk kontroll. Kontrollkommittén har fått samtliga beviljningsbrev presenterade för sig. En ordning som kommittén beslutade skall vara årligen återkommande.

Övrigt

Riksrevisionens rapporter

Kontrollkommittén har på sitt septembermöte i Reykjavik gått igenom den danska riksrevisionens rapporter om Nordiska ministerrådet, Nordiska rådets respektive Nor-

diska kulturfonden. Det är kommitténs uppgift att förbereda behandlingen av räkenskaperna vid Nordiska rådets session.

Nordiska ministerrådet

Vad angår Nordisk ministerråds årsrapport och årsräkenskaper, konstateras att Riksrevisionen anser att Nordisk ministerrådet ger en rättvisande bild av Tillgångar, skulder och den finansiella ställningen.

Kontrollkommittén har uppmärksammat NMR:s Generalsekreterare på några påpekanden som Riksrevisionen framförde i samband med granskningen av NMR:s institutioner.

Nordiska rådet

Riksrevisionen i Danmark har genomfört en granskning av Nordiska rådets verksamhet för 2016. Revisionen konstaterar att man inte hittat något att kommentera och att bokslut och balansen är tillfredsställande.

Nordisk kulturfond

Kontrollkommittén konstaterar att Riksrevisionen i Danmark har avgett revisionsberättelse för räkenskapsåret 2016. Riksrevisionen har för 2016 inga rekommendationer eller synpunkter på den verksamhet som Kulturfonden bedrivit under förra året. Denna uppfattning delar kontrollkommittén och konstaterar att kulturfondens räkenskaper är i överensstämmelse med gällande regler och ger en korrekt bild av fondens finansiella ställning per den sista december 2016.